

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра банківської справи
(найменування кафедри)

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

(підпис)
“ ” _____ 2019 р.

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
за магістерською програмою професійного спрямування
«Управління діяльністю банків на фінансовому ринку»
на тему: «Забезпечення фінансової безпеки банків України»**

Виконавець:

студент 63 гр. факультету ФФБС
КУБАЯТІ Н.Т.

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

К.е.н., доцент
(науковий ступінь, вчене звання)
СЕРГЄЄВА О.С.

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ОДЕСА – 2019

ЗМІСТ

ВСТУП.....	стор 3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ БАНКІВ УКРАЇНИ	6
1.1. Теоретико-методичні засади фінансової безпеки банків	6
1.2. Характеристика індикативних загроз фінансової безпеки банків	17
1.3 Науково-методичні підходи до оцінювання рівня фінансової безпеки банків.....	25
Висновки до першого розділу.....	33
РОЗДІЛ 2. ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ БАНКІВ УКРАЇНИ.....	36
2.1. Визначення рівня фінансової безпеки банківської системи України	36
2.2.Дослідження рівня фінансової безпеки банків на підставі використання економічних нормативів.....	44
2.3. Аналіз складових фінансової безпеки банків України.....	51
Висновки до другого розділу.....	59
РОЗДІЛ 3. ОСНОВНІ НАПРЯМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ БАНКІВ УКРАЇНИ.....	61
3.1. Науково-методичний підхід до інтегральної оцінки фінансової безпеки банку.....	61
3.2. Основні напрями регламентації та організації забезпечення фінансової безпеки банків України	68
Висновки до третього розділу.....	77
ВИСНОВКИ.....	80
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	82
ДОДАТКИ.....	92

ВСТУП

Актуальність теми. Ефективне функціонування банківського сектору національної економіки з метою організації безперервного руху акумульованих фінансових ресурсів, їх розподілу і перерозподілу в інтересах усіх без винятку економічних агентів, забезпечення його поступального і стійкого розвитку, зниження криміналізації, унеможливлення використання його для відмивання брудних грошей і фінансування тероризму неможливі без дотримання високого рівня його фінансової безпеки.

Глобалізаційні та інтеграційні процеси, впровадження новітніх інформаційних технологій, посилення конкуренції в банківській сфері, відсутність всебічної нормативно-правової регламентації банківської діяльності, нерозвиненість вітчизняних фінансових ринків, зростання економічної злочинності зумовлюють появу нових викликів і загроз фінансовій безпеці банківського сектору. Крім того, сьогодні відсутні обґрунтована концепція і стратегія забезпечення фінансової безпеки, єдині методичні підходи до оцінки її рівня. Тому, питання забезпечення фінансової безпеки набувають першочергового значення, потребують адекватного теоретичного осмислення і розробки практичного інструментарію її забезпечення.

Проблематикою економічної і фінансової безпеки банків і банківського сектору загалом займалися такі вітчизняні вчені, як О.Барановський, Т.Болгар, Р.Гриценко, М.Єрмошенко, М.Зубок, О.Кириченко, В.Коваленко, О.Колодізєв, В.Краліч, І.Крупка, Л.Патерікіна, О.Пластун, О.Штаєр, С.Яременко.

В їх працях досліджувались сутність і складові, загрози економічній і фінансовій безпеці банків, вплив зовнішньої заборгованості на економічну безпеку банківського сектору, окремі аспекти безпеки його регіональних сегментів. Водночас, у них відсутні визначення сутності фінансової безпеки, однозначні характеристики її різновидів; об'єктів і суб'єктів, чинників і загроз, оцінки її рівня, передумов формування й організації функціонування системи її

забезпечення. Таким чином, значущість і логічна незавершеність досліджень проблематики фінансової безпеки банків зумовили вибір теми магістерської роботи та її актуальність.

Мета і задачі дослідження. Мета магістерської роботи полягає у поглибленні теоретико-методологічних засад фінансової безпеки банків, розробка методичних підходів і практичних рекомендацій з підвищення її рівня в Україні. Досягнення поставленої мети передбачає вирішення таких завдань:

- визначити сутність банківського сектору та місце фінансової безпеки банків в неї;
- розглянути чинники і загрози фінансовій безпеці банків;
- проаналізувати підходи до оцінки рівня забезпечення фінансової безпеки банків;
- обґрунтувати основні шляхи підвищення рівня фінансової безпеки банків;
- сформулювати пропозиції з удосконалення складових забезпечення фінансової безпеки банків;
- розробити методичні підходи до оцінки і дотримання ефективності системи забезпечення фінансової безпеки банків.

Об'єкт дослідження. Процеси забезпечення фінансової безпеки банків.

Предмет дослідження. Теоретико-методологічні засади, методичні підходи та практичні аспекти забезпечення фінансової безпеки банків.

Методологія дослідження. Теоретико-методологічну основу дослідження становили праці вітчизняних і зарубіжних вчених, присвячені фінансам, банківській діяльності, забезпеченню економічної і фінансової безпеки в банківській сфері. Для розв'язання поставлених в роботі завдань застосовувались такі загальнонаукові методи, як системний підхід, узагальнення і систематизації, наукової абстракції, аналізу і синтезу, індукції і дедукції, аналогії, класифікацій (для визначення сутності банківського сектору та фінансової безпеки банків, виявлення чинників і загроз фінансової безпеки); економіко-статистичні, групування, порівняння, емпіричний, графічний (для характеристики правового регулювання та організації забезпечення фінансової

безпеки; аналізу підходів до визначення її рівня, оцінки її стану); компаративного аналізу, аналогій, експертних оцінок (для обґрунтування основних шляхів підвищення рівня фінансової безпеки, розробки методичних підходів до оцінки і дотримання ефективності системи забезпечення фінансової безпеки).

Інформаційною базою є нормативно-правові акти, що регламентують окремі аспекти банківської діяльності, забезпечення фінансової безпеки ; енциклопедична, довідкова, монографічна і періодична література з досліджуваних питань, матеріали Державної служби статистики України, НБУ і Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, фінансова звітність комерційних банків, ресурси Інтернет, власні розрахунки автора.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі магістра наведені теоретико-методологічні засади фінансової безпеки банків, розробка методичних підходів і практичних рекомендацій з підвищення її рівня в Україні.

За результатами магістерської роботи, зроблено наступні висновки:

1. Проведена характеристика підходів до визначення поняття «фінансова безпека», з яких можливо зробити висновок, що фінансова безпека банку це забезпечення конкурентоспроможності як окремого банку, так і банківської системи загалом на ринку банківських послуг і недопущення збитковості або втрати частини прибутків унаслідок реалізації внутрішніх та зовнішніх загроз. Забезпечення фінансової безпеки банків спрямоване на досягнення їх стійкого функціонування та розвитку що, в свою чергу, передбачає захист фінансових інтересів банків, кредиторів, позичальників та економіки в цілому.

2. Систематизовано загрози фінансовій безпеці банку, які можливо поділити як на самі чинники так на заходи нейтралізації негативного впливу.

3. Визначені сучасні методики оцінки рівня фінансової безпеки банків та банківського сектору, які представлені в табл. 3, вони різняться набором показників, що містяться в них. Зазначені методики можна згрупувати за такими ознаками як: методи та моделі, що ґрунтуються на використанні економічних нормативів у якості основних критеріїв; метод коефіцієнтів та показників; метод економіко-математичного моделювання; методи експертних оцінок.

4. Проаналізовані показники фінансової безпеки банківської системи України за період з 2013 по 2018 рр. відповідно до Методики розрахунку рівня економічної безпеки. Визначені індикатори рівня фінансової безпеки банківського сектору економіки України, які підтверджують поглиблення кризових явищ та їх дестабілізуючий вплив на фінансову безпеку країни.

5. В роботі було проведено дослідження рівня фінансової безпеки банків на підставі використання економічних нормативів за чотирьома групами. Таким чином, можна зробити висновок про те, що за методикою НБУ, відносно дотримання економічних нормативів діяльності банків України, банки в цілому їх дотримуються, але, у окремих банках вони порушуються.

6. Проаналізовано функціональні складові фінансової безпеки банків якими є: капітало-ресурсна, кредитно-інвестиційна, валютна безпека та безпечний рівень доходів та витрат. Проведені нами розрахунки фактичного стану дотримання наведених у додатку порогових значень індикаторів фінансової безпеки банків України та співвідношення фактичного і порогового значень дозволяють зробити висновки, що у 2018 р. недотримані такі безпекові параметри за різновидами фінансової безпеки банків України.

7. Проведено апробацію методики, у якій здійснена градація рівнів оцінки фінансової безпеки банку, кожному з якого присвоєно кількісний вимір. методики проведена на основі аналізу рівня фінансової безпеки банків України. За результатами методики, можемо визначити що протягом аналізованого періоду враховуючи можливості та загрози, генеровані, як зовнішнім, так і внутрішнім середовищем, рівень фінансової безпеки зріс до рівня високий.

8. Надано пропозиції, щодо забезпечення фінансової безпеки банків України за наступними напрямками: вдосконалити нормативно-правові актів, забезпечення інформаційно-аналітичним та методичним забезпечення, підтримка якісного сформованого кредитного портфеля, який є одним з визначальних факторів впливу на рівень фінансової безпеки та реалізацію організаційно-економічних заходів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Жарковская Е.П. Банковское дело: Учебник для вузов. 3-е изд., испр. и доп.- М.: Омега-Л. 2005. 452 с.
2. Коваленко В.В. Філософія безпеки банків в умовах структурних дисбалансів економіки України. Економічний форум. 2016. № 1. С. 256-262.
3. Банковское право Российской Федерации. Общая часть: Учебник. Под общ. ред. Б.Н.Топорнина. М.: Юрист. 1999. 448 с.
4. Фінансова безпека підприємств і банківських установ: монографія / за заг. редакцією д-ра екон. наук, проф. А.О.Єпіфанова, [А.О.Єпіфанов, О.Л.Пластун, В.С.Домбровський та ін.]. Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ». 2009. 295 с.
5. Коваленко В.В., Крухмаль О.В. Антикризове управління в забезпеченні фінансової стійкості банківської системи: монографія. Суми: УАБС НБУ. 2007. 198 с.
6. Барановський О.І. Фінансова безпека в Україні (методологія оцінки та механізми забезпечення). К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т. 2004. 759 с.
7. Коваленко В. В. Грошово-кредитна політика та її вплив на подолання структурних дисбалансів економіки України. Глобальні та національні проблеми економіки. 2016. № 12. С. 445-449.
8. Болгар Т.М. Фінансова безпека банків в умовах ринкової трансформації економіки України: дис. на здобуття наукового ступеня канд. екон. наук за спеціальністю 08.00.08 – гроші, фінанси і креди. 2008. 254 с.
9. Артеменко Д.А. Механизм обеспечения финансовой безопасности банковской деятельности: автореф. дис. на соискание ученой степени канд. экон. наук: спец. 08.00.10 – финансы, денежное обращение и кредит. Д.А.Артеменко. Ростов-на-Дону. 1999. 32 с.
10. Лиса О. В. Фінансова безпека суб'єктів господарювання в сучасних умовах. Економічний аналіз. 2016. Том 26. № 1. С. 57-63.

11. Козак Л. С., Багровецька І.В. Концептуальні та методичні засади формування механізму забезпечення фінансової безпеки підприємства. Економіка і управління. 2008. №13. С. 97-101.
12. Некрасенко, Л. А., М.Ю. Рибалка Складові управління фінансовою безпекою підприємств. URL: <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/nppdaa/3.2/162.pdf>.
13. Кракос Ю. Б., Разгон Р.О. Управління фінансовою безпекою підприємств. Економіка та управління підприємствами машинобудівної галузі: проблеми теорії та практики. 2008. № 1(1). С. 86-97.
14. Бланк И. А. Управление финансовой безопасностью предприятия К.: Эльга, Ника-Центр, 2004. 784 с.
15. Воробйова, О. І. Фінансова безпека на мікро- та макрорівнях. Науковий вісник: фінанси, банки, інвестиції. 2012. №2. С. 6-10.
16. Нартова, І. В., Кіріченко Я.О. Сутність дефініції «фінансова безпека» та суміжних категорій і понять. URL: http://www.rusnauka.com/6_PNI_2012/Economics/3_102433.doc.htm.
17. Мулик Я. І. Сутність поняття «фінансова безпека підприємства»: систематизація наукових поглядів. Збірник наукових праць Вінницького національного аграрного університету. 2013. №3(80). С. 195-206.
18. Кириченко О. А., Кудря І.В. Вдосконалення управління фінансовою безпекою підприємств в умовах кризи. Інвестиції: практика та досвід. 2009. № 10. С. 22-26.
19. Герасимов, П. А. Экономическая безопасность банка: концептуальный поход. Банковские услуги. 2006. № 4. С. 20-30.
20. Хитрін О.І. Фінансова безпека комерційних банків. *Фінанси України*. 2004. № 11. С. 118-124.
21. Аналіз діяльності комерційного банку : навч. посібн. / За ред. А.М. Герасимовича, Ф.Ф. Бутинця. Житомир : Вид-во "Рута". 2006. 599 с.
22. Костюченко О.Є., Паталах В.І. Забезпечення фінансової безпеки банківської системи як складова фінансової безпеки держави. Науковий вісник

- Херсонського державного університету. 2014. Вип. 7. Ч. 5. С. 24-27.
23. Побережний С.М. Організація діяльності підрозділів банківської безпеки в сучасному комерційному банку. Суми : ВВП "Мрія-1"ЛТД. 2004. 54 с.
 24. Коваленко В.В. Стратегічне управління фінансовою стійкістю банківської системи: монографія. Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2010. 228 с.
 25. Барановський О. І. Банківська безпека: проблема виміру. Економіка і прогнозування. 2006. №1. С. 7-25.
 26. Коваленко В.В. Концептуальні основи формування системи безпеки банківської діяльності. Економічний часопис-XXI. 2013. №1. С. 56-59.
 27. Васильчишин О.Б. Фінансова безпека банківської системи України: дис. на здобуття наукового ступеня док. екон. наук за спеціальністю 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит. Тернопільський національний економічний університет. 2018. 529 с.
 28. Зверяков М. І., Коваленко В.В., Сергєєва О.С. Управління фінансовою стійкістю банків: підручник. Київ: «Центр учбової літератури», 2016. 520 с.
 29. Коваленко В.В. Концептуальные основы безопасности банковской деятельности: монография. Saarbrücken (Germany) : Lambert Academic Publishing. 2013. 81 с.
 30. Васильчак С. В., Вінтоняк С.Ф. Організація безпеки банківської діяльності в Україні. Науковий вісник ЕлТУ України. 2011. Вип. 21.18. С. 153 – 157.
 31. Дмитров С. О. Управління фінансовою безпекою комерційного банку. *Фінансовий простір*. № 2 (6). 2012. С. 11 – 15.
 32. Побережний С. М., Пластун О.Л., Болгар Т.М. Фінансова безпека банківської діяльності: навч. посібн. Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2010. 112 с.
 33. Коваленко В.В., Болгар Т.М., Сергєєва О.С. Фінансова безпека банківської системи – проблеми виміру та забезпечення. Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики: збірник наукових праць. 2018. № 3 (26). С. 38-45.
 34. Довгань Ж. М. Антикризове регулювання, банківський нагляд і монетарна політика в механізмі забезпечення фінансової стійкості банківської системи.

Бізнес Інформ. 2013. № 2. С. 222-227.

35. Лігоненко Л.О. Антикризисное управління підприємством: теоретико-методологічні засади та практичний інструментарій: монографія. К. : КНТЕУ, 2004. 580 с.
36. Глушкова Н.Б. Банковское дело: учебное пособие. Москва: Альма Матер, 2007. 238 с.
37. Банковское дело: Учебник / Под ред. проф. О. И. Лаврушина. М., 2008. 766 с.
38. Алексеева Д.Г. Понятие и основные составляющие банковской безопасности. Национальная безопасность. 2011. №2. С.4-9.
39. Васильчишин О. Б., Тулай О. І. Економічні переваги та особливості лізингового механізму. Вісник Тернопільського національного економічного університету. 2007. Випуск 3. С. 88-98.
40. Золотарьова О. В., Галаганов В. О. Сучасний стан та перспективи розвитку банківської системи України. Проблеми економіки та політичної економії. 2017. № 1. С. 83-98.
41. Алавердов А.Р. Организация и управление безопасностью в кредитно-финансовых организациях: учебное пособие. М.: Московский государственный университет экономики, статистики и информатики, 2004. 82 с.
42. Аленин В.В. Банковский сектор региона и его экономическая безопасность. Деньги и кредит. 2000. № 10. С. 18-23.
43. Крупка І.М. Фінансово-економічна безпека банківської системи України та перспективи розвитку національної економіки. Бізнес Інформ. 2012. № 6. С. 168-175.
44. Єрмошенко М. Фінансова безпека держави: національні інтереси, реальні загрози, стратегія забезпечення. К.: Київ.нац. торг.-екон. ун-т, 2001. 309 с.
45. Колодизев О.М., Курочкіна І.Г., Штаєр О.М. Безпека банківської діяльності. Х.: ХНЕУ, 2008. 204 с.
46. Наточаева Н. Н. Финансовая безопасность банков в сфере международных

- расчетов и платежем. Аудит и финансовый анализ. 2010. № 6. URL: http://auditfin.com/fin/2010/6/10_13/10_13%20.pdf
47. Перехрест Л. М. Вплив ризиків та загроз на фінансову безпеку банків. Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. 2008. Вип. 1. С. 271-279.
 48. Підхомний О. М. Фінансова безпека України: інструменти і стратегії формування: монографія. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2014. 320 с.
 49. Штаєр О. М. Обґрунтування пріоритетності загроз економічної безпеки банку. Вісник економіки, транспорту і промисловості. 2012. № 39. С. 99-103.
 50. Барилюк М.-М. Р. Теоретичні аспекти визначення сутності поняття «фінансова безпека комерційного банку». Причорноморські економічні студії. 2017. Вип. 15. С. 176-182.
 51. Гайдук В.И., Вороков А.Л., Гайдук Н.В. Финансовая безопасность коммерческих банков: критерии и индикаторы. Научный журнал КубГАУ. 2015. №114(10). URL: <http://ej.kubagro.ru/2015/10/pdf/06.pdf>.
 52. Андреева Е. А. Обеспечение экономической безопасности российского многофилиального банка с иностранным участием : дис. ... канд. эк. наук : 08.00.05 / Институт Экономики Российской академии наук. Москва, 2014. 184 с.
 53. Наточеева Н.Н. Методология обеспечения стратегической финансовой безопасности коммерческих банков. Экономика. Налоги. Право. 2011. №4. С. 79-88.
 54. Каллаур П.В. Система обеспечения устойчивости банковского сектора Республики Беларусь. Деньги и кредит. 2008. №6. С. 23-29.
 55. Хачатурян Г.Ю. Институциональные основы обеспечения экономической безопасности банковской системы российской федерации в современных условиях: автореф. дис. ... канд. эк. наук: спец. 08.00.01 / Военный университет. Москва, 2010. 27 с.
 56. Черенков В.Е. Современные направления и механизмы обеспечения

- экономической безопасности банковской системы России: монография. Брянск: БФ ОРАГС, 2006. 174 с.
57. Каллаур П.В. Система обеспечения устойчивости банковского сектора Республики Беларусь. Деньги и кредит. 2008. №6. С. 23-29.
 58. Васильченко З., Васильченко І. Теоретична концепція оцінки економічної безпеки банку. Банківська справа. 2006. № 4. С. 36-45.
 59. Франчук В.І., Мельник. С.І. Науково-методичні підходи до оцінки рівня економічної безпеки комерційного банку. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. 2012. №1. С. 48-58.
 60. Різник Н.С. Теоретичні підходи до побудови методики діагностики фінансової безпеки банку. *Фінансова система України: зб. наук. праць*. 2008. Вип. 10. Ч. 3. С. 195-201.
 61. Барановський О. І., Барилюк М.Р. Інтегральна оцінка рівня фінансової безпеки комерційного банку. Scientific Light. 2017. № 7. С. 34-45.
 62. Васильчишин О. Б. Аналіз наявних моделей оцінки фінансової безпеки банків і банківської системи і напрями їх удосконалення. Регіональна економіка. 2016. № 2. С. 156-164.
 63. Сергієнко О. А., Чуйко І.М., Солдатова Я.Ю. Моделювання структурних елементів фінансової безпеки комерційного банку. Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. 2015. № 1. С. 238-248.
 64. Вовченко Р. С. Фінансова безпека банківського сектору економіки України: дис. ... канд. ек. наук : 08.00.08 / Державний вищий навчальний заклад «Університет банківської справи». Київ, 2016. 240 с.
 65. Вовченко Р.С. Напрями підвищення фінансової безпеки банківського сектору економіки України. Фінансовий простір. 2013. № 3. С.87-94.
 66. Вовченко Р.С. Стан правового регулювання фінансової безпеки банківського сектору економіки України. Вісник Університету банківської справи Національного банку України. 2013. № 3. С.175-180.
 67. Перехрест Л. М. Забезпечення фінансової безпеки банків в умовах нестабільного економічного середовища: дис. ... канд. ек. наук : 08.00.08 /

- Національний університет Державної податкової служби України. Ірпінь, 2011. 254 с.
68. Borio C. Towards a Macroprudential Framework for Financial Supervision and Regulation. BIS Working Paper. 2003. № 128. 26 p.
 69. Показатели финансовой устойчивости: Руководство по составлению. МВФ, 2007. 324 с.
 70. Sundararajan V. Financial Soundness Indicators: Analytical Aspects and Country Practices. IMF Occasional Paper. 2002. p. 212.
 71. Financial Stability Report. Czech National Bank,. 2004. 77-78 p.
 72. Методика розрахунку рівня економічної безпеки України : методика, затверджена Наказом Міністерства економіки України № 60 від 02.03.2007 р. URL:http://www.me.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=97980&cat_id=38738.
 73. Кредити, надані депозитними корпораціями (крім Національного банку України) URL: Режим доступу: http://bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=44579.
 74. Валовий внутрішній продукт України URL: <http://index.minfin.com.ua/index/gdp/>.
 75. Жовтанецька Я.В. Антикризове управління у системі забезпечення фінансової безпеки банків. Глобальні та національні проблеми економіки. 2017. Вип. 15. С. 525-528.
 76. Показники фінансової звітності банків України. URL: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=34661442&cat_id=34798.593.
 77. Індикатори фінансової стійкості URL: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=58001&cat_id=44444
 78. Ситник Н.С., Васьків І.М. Фінансова безпека банків як один із складників фінансової безпеки держави. Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління. 2018. Т.29 (68). № 6 С. 2018. С. 129-132.
 79. Зверяков М.І., Коваленко В.В. Формування індикаторів фінансової стійкості

- банківської системи України. Фінанси України. 2012. № 4, С.3-12.
80. Офіційний курс гривні щодо іноземних валют (середній за період).
URL: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=36728&cat_id=45692.
 81. Макроекономічний а монетарний огляд URL: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=62840463.
 82. Споживча інфляція: підсумки 2018 року та очікування на I квартал 2019 року. URL: www.me.gov.ua.
 83. Про порядок регулювання діяльності банків в Україні [Електронний ресурс]: інструкція, затверджена Постановою Правління Національного банку України від 28.08.2001 № 368. URL : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0841-01>.
 84. Значення економічних нормативів в цілому по системі URL: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=34661442&cat_id=34798593.
 85. Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України : Постанова Правління Національного банку України від 08.06.2015 № 361. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/v0361500-16>.
 86. Про схвалення Методики розрахунку економічних нормативів регулювання діяльності банків в Україні: Рішення Правління Національного банку України від 15 грудня 2017 року N 803-рш. URL: <http://document.ua/pro-shvalennja-metodiki-rozrahunku-ekonomichnih-normativiv-r-doc329381.html>.
 87. Депозити залучені депозитними корпораціями. URL: http://bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=44579.
 88. Основні показники діяльності банків України URL: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=34661442&cat_id=34798593.
 89. Українські банки зменшують обсяги видачі кредитів. UKR: 24tv.ua/home/showSingleNews.do?
 90. Экономическая безопасность: учебное пособие / под ред. В.А. Богомолова. М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2009. 295 с.

91. Горбатов В.М., Григорова-Беренда Л.І. Теоретико-методичні засади оцінки зовнішньоекономічної безпеки України. *Проблеми економіки*. 2013. № 1. С. 34-42.
92. Плисецкий Д. Е. Оценка устойчивости финансового сектора России. *Банковское дело*. 2005. № 2. С. 24-29.
93. Пилипенко Л.М. Методичні основи розрахунку впливу банківського менеджменту на рівень фінансової безпеки. *Стратегічна панорама*. 2009. № 2. С. 147-155.
94. Мариев О. С. Совершенствование регулирования как инструмент обеспечения устойчивости банковского сектора. *Вестник Челябинского государственного университета*. 2010. № 2. Вып. 23. С. 34–36.
95. Методичні рекомендації щодо оцінки рівня економічної безпеки України. К.: Академпрес, 2003. 64 с.
96. Глазьев С. Основа обеспечения экономической безопасности страны – альтернативный реформационный курс. *Российский экономический журнал*. 1997. № 1. С. 3–19; № 2. С. 3–18.
97. Зверяков М. І., О.М. Зверяков Антикризове управління фінансовою стійкістю банку в умовах економічних дисбалансів: монографія. Одеса: ОНЕУ, 2015. 418 с.
98. Про основи національної безпеки України: Закон України №964-IV від 19.06.2003 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/964-15//>
99. Про Стратегію національної безпеки України: Указ Президента України №105/2007 від 12.02.2007 р. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/105/2007/>.
100. Про призупинення здійснення фінансових операцій: Постанова Національного банку України № 466 від 06.08.2014 р. URL : <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=9475183>.
101. Про раду з фінансової стабільності: Указ Президента України №170/2015 від 24.03.2015 р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/170/2015/>.
102. Барилук М.– М. Р. Фінансова безпека комерційного банку: правові засади

її функціонування. Національні моделі економічних систем: формування, управління, трансформації. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Херсон, 15-16 жовтня 2015 р). Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2015. С. 132-134.

103. Барилюк М.-М. Р. Фінансова безпека комерційного банку: економіко-правові засади забезпечення. *Вісник ОНУ*. 2016. Т. 21 Вип. 11 (53). С. 70-78.
104. Барановський О. І. Безпека банківської сфери. *Вісник НБУ*. 2014. № 6 (220). С. 20-27.
105. Безштанько Д. В. Інформаційна безпека банку в системі управління операційним ризиком. Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. 2012. № 1 (12). С. 184-189.
106. Звіт про проведення національної оцінки ризиків у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму у 2016 році. URL: www.sdfm.gov.ua/content/file/Site_docs/2016/20161013/zvit.pdf/
107. Виговська Н. Г., Виговський В.Г. Розвиток організаційного забезпечення аналізу кредитоспроможності позичальника- юридичної особи. *Вісник ЖДТУ*. 2017. № 1 (79). С. 142-152.
108. Про порядок регулювання діяльності банків в Україні: інструкція, затверджена постановою Національного банку України № 368 від 28.08.2001 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0841-01>.
109. Шершньова З. Є., Оборська С.В. Стратегічне управління : навч. посіб. К.: КНЕУ, 1999. 384 с.